

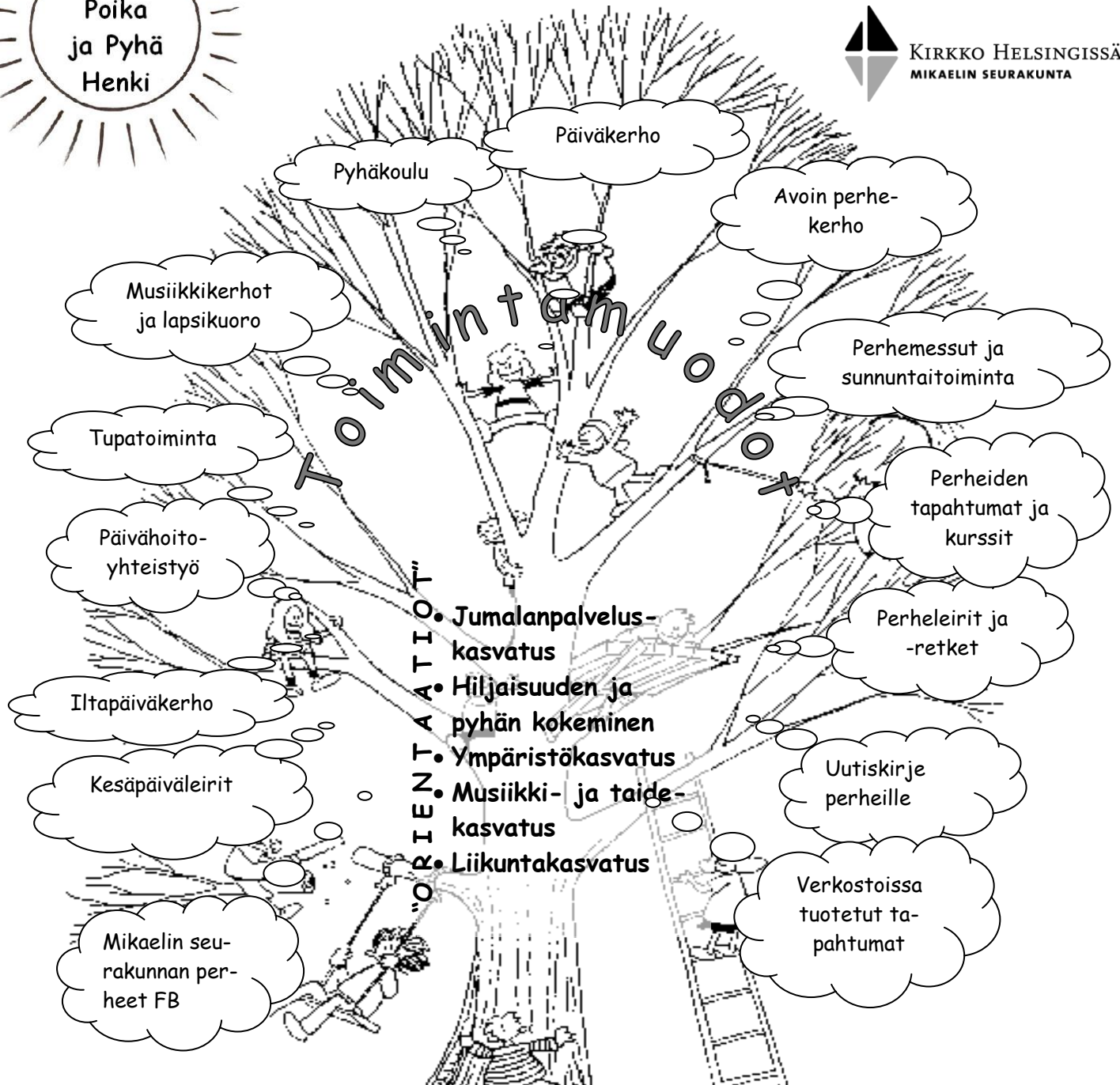
VARHAISKASVATUKSEN JA LAPSIPERHETYÖN KEHITTÄMISASIAKIRJA (PÄIVITYS 12/2014)

VISIO: Lapsiperheiden tukeminen kasteopetuksessa ja kristillisten arvojen läsnäolo perheiden arjessa ja juhlassa.

KIRKKO HELSINGISSÄ
MIKAELIN SEURAKUNTA

LÄHTÖKOHDAT JA ARVOT

Lapsen arvo ja lapsen oikeudet
Lapsi- ja perhetyön arvo

Kasvatuskumppanuus, perheen tuki
Kasteen jälkeinen säännöllinen yhteydenpito perheisiin

ERITYISHAASTEET JA KÄRKIHANKKEET 2014-2017

Näihin panostamme kaikessa varhaiskasvatus- ja lapsiperhetyössä

- Pidämme yllä säännöllistä toimintaa, joka tukee lapsia ja aikuisia
- Hahmotamme toimintamme rappusina, jolloin jokaiselle lapselle ja perheelle löytyy toimintaa ikäkauden ja perheen tilanteen mukaan. Viestimme tästä perheille ja seurakunnan sisällä. Pyrimme yhteistyöhön muiden työalojen kanssa tämän tavoitteen saavuttamiseksi
- Otamme asiakkaat mukaan toiminnan suunnitteluun ja kehitämme asiakaspa-lautejärjestelmän ja tavan käsitellä palautetta systemaattisesti
- Luomme toimintaamme mahdollisuuksia hyödyntää vapaaehtoistyötä ja an-namme sille mahdollisuuden rikastuttaa toimintaamme

Työalakohtaisesti painotamme vielä seuraavia asioita:

1. Varhaiskasvatus

- Kehitämme päivähoidon uskontokasvatusmentorointia ja yhteistyötä päiväkotien tarpeita kuunnellen
- Huomioimme monikulttuuriset perheet ja viestimme mahdollisuudesta oppia kieltä. Huomioimme myös suomea toisena kielenään puhuvien lasten tarpeet
- Olemme herkkiä päiväkerhotarpeiden ja tarjonnan kohtaamisesta, etsimme resursointiin ratkaisuja.

2. Perheet

- Kehitämme avoimien perhekerhojen toimintamuotoja huomioimaan eri-laisia ryhmiä mm. isovanhemmat, perhepäivähoitajat
- Kehitämme ilta- ja viikonlopputoimintaa, muistamme myös isät
- Hankimme taitoja uskontodialogin käymiseen alueen ihmisten kanssa.

3. Viestintä

- Tiedotamme hyvästä
- Tutkimme mahdollisuutta alueelle muuttavien lapsiperheiden erityiseen huomioimiseen
- Pyrimme monikielisyyteen tiedotuksessa
- Jatkossa toivomme monikielisiä työntekijöitä ja harjoittelijoita

VARHAISKASVATUKSEN JA LAPSIPERHETYÖN KEHITTÄMIS-ASIAKIRJA

Tämä varhaiskasvatuksen kehittämisasiakirja on laadittu seurakunnan varhaiskasvatustiimissä 2009-2010. Valmis versio hyväksyttiin 24.3.2010. Asiakirja päivitetään noin kahden vuoden välein. Tämä päivitys on tehty 12/2014. Asiakirja on työntekijöiden, vapaaehtoisten ja luottamushenkilöiden työn suunnittelun ja perehtymisen väline, jota päivitetään tarvittaessa, vähintään kahden vuoden välein. Asiakirjan liitteeksi on laadittu erillinen esite vanhemmille ja perheille jaettavaksi. Esitteen nimi on **Rakastavan katseen alla**. Ensi kertaa vuonna 2014 kehittämisasiakirja kulkee Helsingin seurakuntien yhteisen Täydesti lapsi - asiakirjan rinnalla.

VARHAISKASVATUSTYÖN VISIO:

Lapsiperheiden tukeminen kasteopetuksessa ja kristillisten arvojen läsnäolo perheiden arjessa ja juhlassa.

Kasteessa lapsi saa lahjaksi Jumalan rakkauden ja syntien anteeksiantamuksen. Kastettuna hän saa koko elämänsä ajan turvautua tähän lahjaan. Katekismuksessa sanotaan: "Kerran saatu kaste kantaa läpi koko elämän. Kaste antaa meille rohkeuden sekä elää että kuolla."

Jotta lapsi osaa elämässään turvautua saamaansa lahjaan, hänen tarvitsee olla tietoinen siitä. Siksi kasteen yhteydessä vanhempia ja kummeja kehoitetaan huolehtimaan yhdessä seurakunnan kanssa lapsen kristillisestä kasvatuksesta. Tätä kutsutaan myös kasteopetuksiksi.

Kasteopetus tapahtuu pääasiassa kotona, perheen keskuudessa, jokapäiväisessä elämässä. Seurakunta on tukemassa perhettä tässä tehtävässä monin tavoin: Rohkaisemalla, rukoilemalla perheiden puolesta, pitämällä yhteyttä perheeseen, tarjoamalla tapahtumia ja kerhoja sekä tukemalla päivähoiton uskontokasvatustavoitteiden toteutumista. Seurakunta tukee kotien kasteopetusta tarjoamalla erilaisia toimintamuotoja lapsille ja perheille.

Kasteopetuksen tavoite on, että lapsi oppii pikkuhiljaa elämään kristittyinä tässä maailmassa. Hän oppii ottamalla mallia aikuisilta. On tärkeää, että usko ei ole irrallinen elämän osa-alue, vaan kuuluu läpäisevänä niin arkeen kuin juhlaankin. Elämä kulkee kirkkovuoden rytmin mukaan. Sunnuntai on pyhäpäivä, joka rytmittää viikon kulkua. Kristillinen juhlaperinne ja arvot näkyvät elämän keskellä. Tässä kaikessa seurakunta haluaa olla tukemassa lapsiperheitä.

TILASTOJA TOIMINTAYMPÄRISTÖSTÄ

Mikaelin seurakunnan alueeseen kuuluu Itä-Helsingistä kahdeksan kaupunginosaa: Kontula, Vesala, Kivikko, Kurkimäki, Mellunkylä Fallbakka, Mellunmäki ja Östersundom. Seurakunnan alueella asuu 39 000 asukasta, joista noin 20 000 on kirkon jäseniä. Alueen odotetaan kasvavan 46 000 asukkaaseen 2023 mennessä. Kasvu kohdistuu pääosin Östersundomin alueelle, mutta myös Mellunkylän suurpiirin odotetaan kasvavan noin 2000 asukkaalla.

Seurakunnan alueella asuu paljon lapsiperheitä, maahanmuuttajia ja kirkkoon kuulumattomia. Vieraskielisten osuus kaikista 0-6 -vuotiaista Mellunkylän alueen lapsista vaihtelee Vesalan 28 %:sta Kurkimäen 42 %:n. Alueen alle 18-vuotiaista 14,5 % on lastensuojelun asiakkaita. Asuntokuntien tulot ovat Mellunkylän alueella Helsingin pienimmästä ja Östersundomin alueella suurimmasta päästä.

Alueella asuu 0–6 -vuotiaita lapsia noin 3000 ja heistä seurakunnan jäseniä on noin 1200. Alle kouluikäisten lasten kirkkoon kuulumisprosentti on n. 43%. Kunnallisessa päivähoidossa lapsia on noin 1600. Loput ovat koti- tai yksityisessä hoidossa. Ennusteiden mukaan seurakunnan alueen lapsimäärä kasvaa noin 700:lla lapsella 2018 mennessä.

Varhaiskasvatus- ja lapsiperhetyön tilastojen mukaan määrällisesti eniten lapsia ja perheitä tavoitetaan verkostojen kanssa yhteistyössä järjestetyissä perhetapahtumissa. Toiseksi suurin yksittäinen alle kouluikäisten lasten tavoittamiskanava on päivähoidolle järjestetyt kirkot ja tapahtumat. Tilastot on kerätty pääasiassa kunkin toimintamuodon kehittämisen kannalta kiinnostavasti, joten toimintamuotojen keskinäinen vertailu on hankalaa. Tilastoja esitellään toimintakohtaisesti toimintamuodot -sivuilla

Seurakunnassa on n. 50 palkattua työntekijää ja lisäksi lukuisa joukko kerhojen ja toimintaryhmien ohjaajia ja vapaaehtoisia. Varhaiskasvatuksen vapaaehtoistehtävissä toimii vuoden aikana noin 15 henkilöä (2014). Seurakunnalla on yksi pääkirkko, Mikaelinkirkko, sekä toinen, Östersundomin kirkko. Lisäksi eri puolilla seurakunnan aluetta on kaksi toimipistettä, joissa molemmissa on toimintaa lapsille ja perheille. Varhaiskasvatus- ja lapsiperhetyön tiimissä on kaksi pappia, lapsityönohjaaja ja 6 lastenohjaajaa. Varhaiskasvatuksen tiimin koko on pienentynyt vuosina 2011–2014 7,5 lastenohjaajasta 6:n, toimintatilojen määrä on pienentynyt 5:stä 4:än.

Lähteet: Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja 2013, seurakunnan tilastot 2013 ja 2014, Helsinki alueittain tilastojulkaisu 2013

TOIMINTAMME LÄHTÖKOHDAT JA ARVOT

Lapsen arvo ja lapsen oikeudet Lapsi- ja perhetyön arvo

Jokainen ihminen on Jumalan luomana ainutkertainen ja arvokas. Myös lapsi on arvokas sellaisenaan. Lapsi ei ole keskeneräinen, vaan tärkeä juuri sellaisena kuin on. Hän on Jumalan kuva. Ihminen tarvitsee Jumalan läsnäolon kokemusta elämän keskellä. Myös lapsi on oikeutettu tähän kokemukseen. Hänellä on oikeus kastettuna kristittyinä kokea ja kohdata pyhä. Lapsi on tärkeä seurakunnan jäsen ja kirkossa hän on kunniavieras.

Lapsissa on tulevaisuus. Siksi heille pitää tarjota kaikkein parasta. Työ lasten parissa on tärkeää ja arvokasta. Seurakuntamme lapsi- ja perhetyöntekijät ovat sitoutuneita ja motivoituneita työhönsä. He ovat lasten ja perheiden puolestapuhujia seurakunnassa ja koko kirkossa.

Kasvatuskumppanuus ja tuki Kasteen jälkeinen säännöllinen yhteydenpito perheisiin

Kaste liittää meidät suureen Jumalan perheeseen, seurakuntaan. Ihmiset tarvitsevat yhteisöä johon kuulua. Seurakunta tukee, antaa mallin ja opastaa lasta kasvamaan kristittyinä tässä maailmassa. Yhteys seurakuntaan auttaa lasta kasvamaan uskossa ja ymmärtämään uskon jokapäiväiseen arkeen kuuluvaksi asiaksi. Seurakunnan kautta lapsi pääsee myös osalliseksi ehtoollisen lahjasta, Jumalan armosta ja anteeksiantamuksesta sekä saa mahdollisuuden kohdata Kristus Vapahtajana.

Perhejuhlissa ja toimituksissa kohdataan paljon perheitä, myös kastevieraiden ja kummien parissa. Kasvatuskumppanuus on perheiden kohtaamista arjessa ja juhlassa, mm. kastetilaisuuksissa ja muissa toimituksissa. Kasvatuskumppanuus on myös arjessa tapahtuvaa kohtaamista kerhoissa, ryhmissä ja tapahtumissa. Kotien kasteopetusta tuetaan sähköpostitse, lähettämällä uutiskirjeen tilanneille kirkkovuoden teeman mukaista kasvatusmateriaalia. Uutiskirjeen tilaamisesta kerrotaan ja sähköpostiosoitteita kerätään kasteperheissä ja muussa toiminnassa sekä sähköisesti ilmoittautumisten yhteydessä. 1 – 4-vuotiaalle seurakunnan jäsenille lähetetään onnittelukortit sekä tietoa lasten ja perheiden toiminnasta seurakunnassa. Päiväkerhoissa ja iltapäiväkerhossa pidetään vanhempainvartit. Vanhempainvarttien kautta kasvatuskumppanuus vahvistuu ja syvenee. Seurakunnassa on lapsiperhetyöhön painottunut diakoninvirka. Diakoniatyön kanssa tehdään yhteistyötä esim. perheleirien ja -retkien järjestämisessä. Perhetyöndiakoni tekee mm. päätökset päiväkerhojen maksuvapautuksista, tavattuaan perheen ja ottaen huomioon perheen kokonaiselämäntilanteen. Yhteistyössä päivähoidon kanssa järjestetään joulun- ja kevät-kirkot, sekä pääsiäisen aikaan pääsiäisvaellus tai muu pääsiäistapahtuma päivähoidossa oleville lapsille.

Seurakunta pyrkii pitämään yhteyttä lapsiperheisiin toiminnan ja tiedottamisen kautta. Yhteydenpito on parhaimmillaan vastavuoroista ja säännöllistä. Seurakunta tukee uskontokasvatuksen antamisessa myös muita kasvattavia tahoja, kuten päivähoidon henkilökuntaa ja perhepäivähoitajia, pitämällä säännöllisesti yhteyttä heihin. Näin seurakunta, päivähoito, leikki- ja puistot, perhepäivähoitajat ja perhe yhdessä tukevat lasta kasvamaan kristittyinä tässä maailmassa. Tärkein vastuu on lapsen omalla perheellä.

”ORIENTAATIOT”

Toimintamuodoissa toteutuu viisi erilaista läpäisevää näkökulmaa. Näkökulmat muodostavat kehyksen siitä, millaisia kokemuksia, tilanteita ja ympäristöjä tarjotaan lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Tämän lisäksi varhaiskasvatuksen kerhotoiminta seuraa Valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa (VASU).

• Jumalanpalveluskasvatus

Jumalanpalveluselämä on kaikkea seurakunnan kokoontumisiin ja kotiin kuuluvaa hartauselämää. Rukous, Jumalan kohtaaminen, jumalanpalveluksen sisältö ja uskon traditioon osallistuminen ovat osa jumalanpalveluskasvatusta. Jumalanpalveluselämässä lapset ja perheet voivat ilmaista uskoaan ja osallistua laulaen, liikkuen ja kuunnellen. Ehtoolliskasvatuksen tavoitteena on auttaa lapsia ja perheitä ymmärtämään syvemmin ehtoollisen merkitystä uskonelämässä ja seurakuntayhteydessä. Myös lapset voivat osallistua ehtoolliselle yhdessä vanhempiensa tai muun heidän kristillisestä kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Vanhemmat ja lapsi yhdessä päättävät, milloin on oikea aika antaa lapselle ehtoollinen.

Jumalanpalveluskasvatus toteutuu avointen perhekerhojen, päiväkerhojen, päiväkotien kirkkohetkissä ja perhemessuissa. Avoimen perhekerhon kirkkohetket ovat matalankynnyksen jumalanpalvelustoimintaa, joka tavoittaa suuren joukon seurakuntalaisia. Avoimessa perhekerhossa pidetään kirkkohetki kuukausittain. Varhaiskasvatuksella ja lapsiperhetyöllä on käytössä teemallinen kausisuunnitelma, jonka mukaan avointen perhekerhojen kirkkohetket, päivähoidon kirkot, uutiskirje ja Mikaelinkirkon aulan lasten alttari elävät. Kausisuunnitelmasta myös pyhäkoulu, päiväkerhot ja sosiaalisen median tiedotus saavat luontevaa sisältöä toimintaansa.

• Hiljaisuuden ja pyhän kokeminen

Lapsen hengellisyys on ihmettelyä, ihailua, tutkimista ja leikkimistä. Kynttilän sytytys ja hartaus päiväkerhossa ja iltapäiväkerhossa, sekä avoimen perhekerhon kirkkohetket toimivat tilanteina, joissa halutaan luoda lapsille ja perheille mahdollisuus hiljentymiseen, rukoukseen ja raamatunkertomuksiin. Jokainen kerhokerta on luonnollinen astuminen pyhään ja hiljaisuuteen. Lapselle halutaan antaa tila levätä, hiljentyä, rauhoittua, tuntea turvallisuutta ja kokea pyhän läsnäoloa elämässään. Myös päivähoidon henkilökuntaa tuetaan tässä, jotta he voisivat toteuttaa uskonnollis-katsomuksellista orientaatiota päivähoidossa.

• Ympäristökasvatus

Ympäristökasvatus perustuu kristilliseen luomisuskoon ja Raamatun opetukseen kohtuullisesta elämäntavasta. Ympäristökasvatuksella halutaan vahvistaa lapsen osallisuutta ja vastuuta luomakunnasta, antaa lapselle elämyksiä, tietoa ja taitoa luonnossa liikkumisesta ja luonnon merkityksestä. Ympäristökasvatusta tapahtuu päiväkerhossa ja iltapäiväkerhossa läpäisevänä, mm. vedenjuontina, luonnonmateriaalien ja kierrätysaskartelujenkäyttönä ja roskien lajitteluna. Ympäristökasvatus tapahtuu usein mallioppimisen kautta.

• Musiikki- ja taidekasvatus

Eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen on lapselle ominainen tapa toimia ja ajatella. Lapsella on lähtökohtaisesti innostus ja odotus kaikenlaiseen tekemiseen. Musiikki- ja taidekasvatus tukee kokonaisvaltaisesti lapsen kasvua ja antaa onnistumisen elämyksiä. Lasten musiikki- ja taidekasvatus tukee lapsen omien kykyjen löytämistä, uuden luomista ja itseilmaisua. Arvostamme lapsen itse tekemää ja tuottamaa taidetta. Autamme lasta ilmaisemaan tunteitaan ja tarpeitaan taiteen avulla. Musiikki- ja taidekasvatusta toteutetaan monipuolisesti valiten erilaisia taidemuotoja, käyttämällä kaikkia aisteja, sekä lapsen ikä- ja kehitystaso huomioonottaen. Käytämme kädentaitoja, musiikkia, sanataidetta, draamaa, kuva- ja ilmaisu- taidetta. Musiikki- ja taidekasvatuksessa otetaan huomioon kirkkovuosi ja sen tuomat mahdollisuudet, vuodenajat ja muut ajankohtaiset asiat. Musiikin ja taiteen keinoin opitaan uutta ja välitetään perinteitä. Musiikki- ja taidekasvatus on sekä ohjattua että omaehtoista. Omaehtoista taiteen tuottamista tuetaan pitämällä sopivaa materiaalia esillä. Ryhmätilan viihtyisyys ja esteettisyys tukee taidekokemuksia.

Päiväkerhoissa, iltapäiväkerhossa ja avoimissa perhekerhoissa askarrellaan ja lauletaan. Musiikki on olennainen osa lasten hengellistä elämää ja seurakunnan varhaiskasvatusta. Avoimissa perhekerhoissa pidetään kirkkomuskarihetkiä. Seurakunnassa on lapsille musiikkikerhoja, kantelekerho ja lapsikuoro.

• Liikuntakasvatus

Liikunta liittyy olennaisesti lapsen tapoihin toimia ja oppia. Liikunnallinen ilmaiseminen ja leikkiminen kuuluvat lapsen kehityksen peruspilareihin ja liikunnan avulla lapsi tutustuu itseensä ja omaan ruumiiseensa. Liikunta vahvistaa kehonkuvaa ja –hallintaa. Liikkuessaan lapsi oppii motorisia perustaitoja. Lapsen mielikuvitus pääsee liikkuessaan valloilleen, ja yhteiset liikuntahetket toisten lasten kanssa opettaa lasta toimimaan sosiaalisessa kontaktissa muitten lasten kanssa. Liikkuminen voi olla ohjattua liikuntaa tai lapsen omaehtoista liikkumista ja liikuntaa. Liikkumisen tarkoitus on tuoda iloa lapsen elämään. Liikunnassa huomioidaan turvallisuusriskikohdat.

Päiväkerhoissa ja iltapäiväkerhossa liikutaan ja ulkoillaan. Päivittäin pyritään luomaan mahdollisuuksia sekä ohjattuun että omaehtoiseen liikkumiseen, kerhotila ja ympäristö huomioiden. Sisätiloissa liikunta on laululeikkejä, musiikkiliikuntaa, liikunnallisia leikkejä ja erilaisia ratatehtäviä. Pihalla liikuntaa tukevat mm. pihaleikit, hiekkaleikit, keinuminen, kiipeily ja liukuminen. Perheiden puuhapäivissä on usein mukana liikuntapiste.

TOIMINTAMUODOT

Säännöllinen viikkotoiminta (aakkosjärjestys)

Avoim perhekerho on avointa toimintaa perheille aamupäivisin eri viikonpäivinä eri toimipisteissä. Avoimesta toiminnasta voi valita sen kokoisen osuuden kuin itse haluaa. Avoimessa perhekerhossa kirkkomuskarit, kirkkohetket ja puuhahetket vuorottelevat tuokionomaisina yhteisinä aloituksina lisäksi kerhossa on askartelu ja pieni välipala. Kuukausittain pidetään kirkkohetket, jotka toteuttaa pappi. Avoin perhekerho on arjessa kohtaamista ja vanhemmuuden tukemista ja vertaistukea. Toiminta tukee vanhempia kristillisen kasvatuksen antamisessa lapsille. Perhepäivähoitajia kutsutaan aktiivisesti mukaan toimintaan. Tavoitteena on pyrkiä huomiomaan erityisesti ensi kertaa mukana olevat perheet sekä kiireetön ihmisten kohtaaminen. Kerhot ovat alueen tietopisteitä, ne ovat varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevän työn mahdollistajia. Avoin perhekerho ja päiväkerho tekevät yhteistyötä toimintapaikasta riippuen esim. päiväkerholaiset osallistuvat avoimen perhekerhon kirkkohetkeen mahdollisuuksien mukaan.

Tilasto 2014: Kokoontumiskertoja yhteensä 155, Aikuisten käyntejä 1220, lasten käyntejä 2296. Käyntimäärän muutos 2012 verrattuna +15 %

Iltapäiväkerho on seurakunnan järjestämää, perusopetuslain mukaista, Helsingin kaupungin ostopalveluna tuotettua koululaisten iltapäivätoimintaa. Toiminta on suunnattu 1.-2.-luokkalaisille. Yhteistyö perheiden kanssa on tärkeää toiminnassa. Iltapäiväkerho kokoontuu päivittäin koulun jälkeen. Iltapäiväkerhossa tarjotaan kasteopetuksen hengessä pienille koululaisille turvallinen paikka leikkiin, läksyjen tekoon toimintaan ja lepoa hetkiin koulun jälkeen tuttujen aikuisten ohjaajien opastuksessa. Toiminnalla tuetaan lasten sosiaalista kasvua, yhteistyötaitoja ja autetaan ymmärtämään kristillisen uskon keskeisiä asioita, lapsen ikätason mukaisesti. Kerhossa tarjotaan myös välipala. Koulujen loma-aikoina ei ole kerhoa. Iltapäiväkerhossa on kuukausimaksu.

Mikaelinkirkolla on yksi iltapäiväkerho, jossa on 15–20 lasta, ja jota ohjaa kaksi lastenohjaajaa.

Tilasto 2014: Kevätkausi 14 ja syyskausi 19 lasta. Muutos vuoteen 2012 +26%

Musiikkikerhot, kantelekerho ja lapsikuoro ovat viikoittain kokoontuvia ryhmiä, joissa lapset saavat laulaa, leikkiä ja soittaa. Musiikkikerhot ovat 3-6 – vuotiaille lapsille ja kantelekerho ja lapsikuoro Ilopisarat on yli 6 – vuotiaille lapsille. Musiikki, laulut, leikit ja soittaminen rohkaisevat arkojakin lapsia osallistumaan ja sitä kautta vahvistavat lapsen ja nuoren itsetuntoa. Musiikkikerhot, kantelekerho ja lapsikuoro ovat kaikille avoimia, eikä niissä ole pääsykokeita. Jokainen lapsi on musikaalinen, kukin omalla tavallaan. Seurakunnan musiikkikasvatuksen tavoitteena onkin kannustaa jokaista lasta löytämään musiikin ilo ja riemu. Musiikkikerhoissa ja kantelekerhossa on lukukausimaksu. Lapsikuoro on maksuton. Lapsikuorolla on esiintymisiä eri tilaisuuksissa. Musiikkikerhoja ja lapsikuoroa ohjaa kanttori.

Tilasto 2014: Ryhmissä 95 lasta. Kävijämäärät pysyneet viime vuodet ennallaan.

Perheraamis kokoaa perheitä kerran viikossa iltaisin yhteiseen illan viettoon. Puolitoistatuntisen tilaisuuden aikana perheillä on yhteinen kristillisiin teemoihin tai Raamattuun perustuva toiminnallinen aloitus ja ilta tee. Aikuisilla on diakonin ohjaama raamattupiiri, lapsilla lastenohjaajan pitämä aihetta syventävä leikkihetki. Lasten ohjelmassa on lastenohjaajan lisäksi palkkiotoimisia lastenhoitajia.

Tilasto 2014: ka. 8 perhettä/kerta.

Päiväkerho on 3-6-vuotiaille lapsille suunnattua ryhmätoimintaa, jossa lapsi pääsee osallistumaan monipuoliseen, lapsen kokonaiskehitystä tukevaan toimintaan: leikki, musiikki, liikunta ja luova toiminta tukevat lapsen kasvua. Hiljentyminen ja yhteinen rukous ja laulu luovat turvallisuutta. Päiväkerho on vanhempien antaman kas-teopetuksen tukemista. Päiväkerhotyössä kohdataan myös lapsen koko perhe. Päiväkerhot kokoontuvat kaksi tai kolme kertaa viikossa, kahdesta kolmeen tuntia kerrallaan. Päiväkerhossa syödään välipalaksi omat eväät. Päiväkerhoja pitävät koulutetut lastenohjaajat. Seurakunnan kolmessa eri toimipisteissä pidetään päiväkerhoja. Päiväkerhoissa on lukukausimaksu. Päiväkerhon voi aloittaa sen kauden alussa, jolloin lapsi täyttää 3 vuotta.

Tilasto 2014: 77 eri lasta vuoden aikana, keväällä 5, syksyllä 4 ryhmää. Muutos vuoteen 2012 verrattuna -19%

Pyhäkoulu on lasten oma kirkkohetki, jossa hiljennytään, lauletaan, kuullaan raamatunkertomuksia ja toimitaan. Lapset saavat pyhäkoulukortin tarroineen. Pyhäkouluun ei tarvitse ilmoittautua etukäteen. Pyhäkoululaiset osallistuvat perhemessuihin. Seurakunnassamme kokoontuu yksi ryhmä Mikaelinkirkolla.

Tilasto 2014: Pyhäkoulunopettajaringissä on 6 ohjaajaa (joulukuu 2014). Vuoden aikana pyhäkoulussa kävi 48 eri lasta, joista 10 vähintään joka neljäs kerta. Muutos säännöllisissä kävijöissä verrattuna v.2012 +43 %

Tupatoiminta on vapaahetki vanhemmille. Tupatoiminta on myös lapsen ensimmäisiä kontakteja hoitopaikkaan. Tupatoiminnassa on kaksi lastenohjaajaa, jotka järjestävät ohjattua toimintaa, musiikkia, leikkiä ja askartelua vauvoista pieniin koululaisiin, jotta vanhemmat pääsevät esimerkiksi hoitamaan asioitaan. Tupatoimintaa on järjestetty alueella yli 15 vuotta. Tällä hetkellä vapaahetki vanhemmille tarjotaan maanantaisin vuoroviikoin iltaisin tai iltapäivisin Mellunmäessä. Tupatoimintaan ilmoittaudutaan etukäteen lastenohjaajalle. Lapsilla on mukana omat välipalat. Tupatoiminnan kautta seurakunnan tilat ja työntekijät tulevat tutuksi.

Tilasto 2014: Järjestettiin 30 kertaa, 242 asiakaskäyntiä. Asiakasmäärät pysyneet lähes samana.

Muut toimintamuodot (aakkosjärjestys)

Ensi kertaa äidiksi –ryhmä on tarkoitettu äideille ja heidän alle 6 kuukautta vanhoille esikoisvauvoilleen. Ryhmä kokoontuu kuusi kertaa ja kertojen aiheet käsittelevät vanhemmaksi kasvamista, hyvää arkea ja lapsen kasvatusta myös seurakunnan jäsenenä. Ryhmää ohjaa kaksi lastenohjaajaa ja siihen otetaan noin 8 äiti-vauvaparia. Ryhmä toteutetaan kaksi kertaa vuodessa.

Tilasto 2014: Keväällä 6 ja syksyllä 7 äiti-vauvaparia. Asiakasmäärät pysyneet lähes samana.

Kansainväliset perheillat kokoontuvat kerran kuussa Mikaelinkirkolla. Illat ovat jatkoa kansainvälisen perheleirin osallistujille, mutta myös avoimia muille perheille. Iltojen ohjelmassa on hartaus, kädentaitoja, iltapalaa ja leikkimistä ja ne mahdollistavat vertaistuen perheille. Illat järjestetään varhaiskasvatuksen, diakonian ja Helsingin seurakuntayhtymän erityisnuorisotyön yhteistyöllä.

Tilasto 2014: 8 iltaa vuoden aikana, keskimäärin 5 perhettä/ilta. Uusi toimintamuoto.

Kesäpäiväleirit on 7–10 -vuotiaille lapsille järjestettävää päivätoimintaa kesäkuun alussa, koulujen loputtua, kahden viikon ajan. Päiväleirillä toimivat ohjaajina seurakunnan lastenohjaajat. Päiväleirillä on lapsilähtöistä monipuolista toimintaa ja hiljentymistä. Päiväleiriltä peritään leirimaksu, joka sisältää ruokailut joko kirkolla tai leikkipuistossa. Vuonna 2014 toinen päiväleireistä toteutettiin yhteistyössä Pääkaupunkiseudun partiolaisten kanssa niin, että seurakunta antoi Pyhän Jysäyksen tilat partiolaisten käyttöön ja teki tiedotusyhteistyötä.

Tilasto 2014: Ryhmässä 25 lasta. Muutos vuoteen 2012 -45 %. Partiolaisten leireillä mukana 45 eri lasta kolmen viikon aikana.

Perheiden uutiskirje on kotien kasteopetuksen tukemista sähköpostitse. Uutiskirje lähetetään noin kerran ja siinä on ajankohtaista tietoa seurakunnan toiminnasta sekä vinkkejä, askarteluja ja lauluja kirkkovuoden käsittelyyn kotona. Uutiskirjeen tilaamista tarjotaan kasteperheissä ja muussa toiminnassa sekä sähköisesti tapahtumiin ja ryhmiin ilmoittautumisten yhteydessä. Uutiskirjeen materiaalit antavat konkreettisia apuvälineitä perheiden kasteopetuksen tueksi. Verkkoyhteisö Facebookiin on perustettu sivu Mikaelin seurakunnan perheet, jonka kautta tiedotetaan myös ajankohtaisista tapahtumista. Uutiskirjettä toimitetaan yhteistyössä Paavalin seurakunnan kanssa.

Tilasto 2014: 634 tilaajaa (marraskuu 2014) Muutos vuoteen 2012 +41%

Perhemessut, -tapahtumat ja -kurssit rytmittävät toimintakautta. Niiden tavoitteena on kutsua koko perhettä ja alueen asukkaita viettämään yhteistä aikaa ja vahvistamaan kasteen jälkeistä yhteydenpitoa seurakuntaan. Tapahtumat ovat helppo tapa kutsua ihmisiä muuhunkin toimintaan ja ovat hyvä alusta kansalais- ja vapaaehtoislähtöiselle tekemiselle. Koko perheille ja myös sukulaisille ja kummeille suunnatuilla tapahtumilla halutaan tukea perheiden yhdessäoloa ja perheen verkostojen vahvistumista. Tapahtumia järjestetään laajalla yhteistyöllä alueen muiden toimijoiden kanssa ja seurakunnan erityöalojen välillä. Tapahtumissa käymi-

nen on luonteva yhteydenpidon ja kristillisen kasvatuksen jatke perheille, joissa on siirrytty työelämään ja päivähoitoon ”kerhoiluajan” jälkeen. Esimerkkeinä lähivuosien tapahtumista: Perhemessut ja puuhapäivät 4-5 kertaa vuodessa, virkeyttä vauvaperheeseen, Mellunkylän joulupuisto, Skidirock, Ihana Kivikko, Snadisti kerhossa - tapahtuma. Perheille järjestetään periodimaisesti kursseja kuten jouluseimi-, pääsiäisen kuvat tai gossellattarit-kurssi.

Perhemessu on perheille suunnattu jumalanpalvelus, jossa käytetään lyhennettyä ja yksinkertaistettua kaavaa, joka kestää alle tunnin. Messussa lauletaan Lasten virsiä ja usein mukana on myös seurakunnan lapsikuoro Ilopisarot. Perhemessuja on toimittamassa varhaiskasvatus- ja lapsiperhetyön tiimi. Messun jälkeen tarjotaan lounas ja päivä jatkuu puuhapäivällä.

Tilasto 2014: Seurakunnan omia perhetapahtumia 18 joissa osallistujia 1301. Verkostoyhteistyöllä järjestettyjä tapahtumia 8, joissa osallistujia 4875. Lisäksi osallistuttiin 4000 kävijän Kontufestareille omalla pisteellä. Omien perhetapahtumien kävijämäärät säilyneet ennallaan, painopiste siirtynyt ryhmien tapahtumista kaikille avoimiin tapahtumiin. Verkostotapahtumien muutos +187 %

Perheleirit ja -retket

Perheleiri toteutetaan kerran vuodessa, viikonlopun mittaisena leirinä leirikeskuksessa. Leirillä osa ohjelmasta voidaan toteuttaa erikseen vanhemmille ja lapsille. Seurakunnan varhaisnuorisotyö järjestää retkiä isille ja pojille, lisäksi retkiä järjestetään satunnaisesti mm. pyhäkoulun puitteissa. Leiri ja retket ovat maksullisia. Maksusta voi saada alennusta tai vapautusta diakonityön kautta. Perheleireille ja retkille osallistuneet seurakuntalaiset kutsutaan mukaan myös muuhun toimintaan. Rovastikunnallinen diakonian monikulttuurinen perheleiri toteutetaan vuosittain ja varhaiskasvatuksen tiimin työntekijöitä on ollut mukana pyydettäessä antamassa varhaiskasvatuksen osaamista leiriohjelmaan ja luomassa jatkosuhdetta leiriläisille seurakuntaan päin.

Tilasto 2014: Perheleiri Korpirauhassa 56 osallistujaa. Osallistujamäärän muutos vuoteen 2012 +30%

Päivähoitoyhteistyö on seurakunnan tukea päiväkotien henkilökunnalle, perhepäivähoitajille ja vanhemmille uskontokasvatuksen antamisessa, kaupungin opetussuunnitelmassa olevien tavoitteiden, seurakunnan kasvatustavoitteiden sekä vanhempien toiveiden mukaisesti. Yhteistyö on päiväkotivierailuja, kirkkovuoden juhla-aikojen huomioimista sekä päivähoitoväen ammatillista tukemista erityisesti kristillisen- ja eettisen kasvatuksen osa-alueilla. Seurakunnan alueella on 25 päiväkotia, joihin ollaan säännöllisesti yhteydessä. Kaksi näistä on yksityisiä, venäjänkielisiä päiväkoteja. Päivähoidon yhteistyökokouksia järjestetään kaksi kertaa kaudessa. Kaikki päiväkodit kutsutaan joului- ja keuhäkirkkoihin, jotka myös suunnitellaan yhteistyössä. Myös leikkipuistojen ja leikkitoiminnan kerhojen väki sekä perhepäivähoito kutsutaan näihin kirkkohetkiin. Päiväkotivierailuja tehdään mahdollisuuksien mukaan. Pääsiäisen aikaan järjestetään päiväkodeille pääsiäisen tapahtumiin liittyvä tapahtuma, esim. pääsiäisvaellus. Esikouluikäisille järjestetään kotikirkko tutuksi -kierroksia, jossa tutustutaan Mikaelinkirkkoon kaikin aistein. Ajoittain tarjotaan myös muita tapahtumia. Päivähoidon uskontokasvatuksen tukemiseksi seurakunta on lahjoittanut jokaiseen päiväkotiin Mään matka-arkun, joka sisältää alttariliinat liturgisissa väreissä, ristin, Raamatun, Lasten virsikirjat, Kirkkovuosi lasten kanssa -kirjan, Juhlata juhlaan -kirjan, Lastenkaltainen -uskontokasvatuskirjan, seurakunnan Ilopisarot lapsi-

kuoron kaksi levyä sekä Mää -lammas maskotin. Seurakunta valmistaa myös jatkuvasti Mään matka-arkun käyttöä tukevaa materiaalia päivähoidon henkilökunnan käyttöön

Tilasto 2014: Vuoden aikana 36 tilaisuutta, joissa 3011 kävijää. Määrät pysyneet samoina.

Verkostotyön kautta tavoitetaan keskeiset alueen varhaiskasvatuksen ja perhetyön toimijat ja välillisesti vaikutetaan alueen asukkaiden hyvinvointiin, palveluihin ja mahdollisuuksiin olla vuorovaikutuksessa seurakunnan kanssa. Verkostot mahdollistavat tehokkaan tiedonkulun alueella ja mahdollisuuden toteuttaa tapahtumia ja palveluita perheille. Verkostoissa luodaan oman toiminnan asiakkaita hyödyttäviä suhteita ja helpotetaan palveluohjausta.

Lapsityönohjaaja on mukana Itä-Kaakon lasten ja nuorten hyvinvoinnin koordinaatio-ryhmässä, joka koordinoi eri virastojen, toimijoiden ja verkostojen välisen yhteistyön toteutumista alueella. Järjestämme tapahtumia yhdessä alueen toimijoiden kanssa tavoittaaksemme lapsiperheet. Seurakunnan työntekijät ovat mukana alueen perhevalmennusryhmissä, leikkipuistovierailuilla ja rakentamassa yhteistyötä leikkitoiminnan kerhojen ja iltapäiväkerhojen välille.

Seurakunnan tärkeimmät yhteistyöverkostot ovat Helsingin seurakuntayhtymän varhaiskasvatus, Vartiokylän rovastikunta, Helsingin kaupungin varhaiskasvatus- ja sosiaali- ja terveys- ja opetusvirastot, alueen järjestöt kuten Diakonissalaitos, NMKY, MLL, Martat ja partiolaiset. Verkostot ja tärkeimmät yhteistyöhenkilöt hahmottuvat kuvan kautta (alla).

Varhaiskasvatus- ja lapsiperhetyön yhteistyökumppanit ja verkostot

